Eduskunta, Hallintovaliokunta

Kirjallinen asiantuntijalausunto; U 24/2026 vp; valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle.

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa liittyen valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle U 24/2026 vp komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ampuma-aseiden kaupan ja muiden ampuma-aseisiin liittyvien rikosten torjumisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1260 muuttamisesta.

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on yhtenäistää aserikoksista annettavia tuomioita Euroopan unionin jäsenvaltioissa sekä samalla edesauttaa niiden tutkintaa ja niistä nostettavien syytteiden menestymistä tuomioistuimissa. Toisena päätarkoituksena on asetietojen harmonisointi jäsenvaltiossa ja sen myötä parantaa tilannekuvaa aserikosten osalta koko unionin alueella. Komission näkemyksen mukaisesti mm. tarkkojen tilastojen puute heikentää lainvalvontaviranomaisten ja poliittisten päättäjien kykyä arvioida ongelman laajuutta ja tehdä tietoon perustuvia säädöksiä.

Varsinaisista aserikoksista määrättävistä tuomioista luonnollisille henkilöille säädetään direktiiviehdotuksen 5 ja 6 artikloissa ja oikeushenkilöille 7 ja 8 artikloissa. Näiden arviointi kuuluu oikeusministeriön toimialaan eikä niihin ole tässä vaiheessa huomautettavaa. Kuitenkin on huomattava, että direktiiviehdotuksen vähimmäisrajat enimmäistuomioille ovat erittäin ankarat verrattuina Suomen nykyisen rikoslain vastaaviin. Tällä on vaikutus poliisitoimessa toteutettavien pakkokeinojen käyttöön, vaikkakin direktiiviehdotuksen mukaisesti kyseisiin rangaistuksiin tuomittaisiin vain silloin, kun kyseessä on ilmeinen rikollisessa tarkoituksessa tehty teko. Lisäksi direktiiviehdotuksessa selostetut 3D-tulostusohjelmia koskevat asiat edellyttävät vielä selvennystä sen osalta, että minkälainen hallussapito ja minkälaisia ohjelmistoja taikka suunnitelmia ja piirustuksia säädös koskee.

Direktiiviehdotuksen artikloiden 15 ja 17 mukaiset velvoitteet taas koskevat poliisia ja poliisitoimintaa sellaisenaan ja niillä on myös vaikutusta poliisin resurssitarpeeseen.

15 artiklassa edellytetään jokaisessa jäsenmaassa olevan nimettynä aseyhteyspiste (National Firearms Focal Point), jolla on määritelty 6 tiedonvaihtoon, tiedon keruuseen ja käsittelyyn sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvää tehtävää. Kyseisiä yhteyspisteitä on jo perustettu 24 jäsenvaltioon vuoden 2015 jälkeen mm. komission ja neuvoston tie-

donantojen ja johtopäätösten tuloksena. Suomessa osaa tehtävistä hoidetaan Keskusrikospoliisissa 1 henkilön toimesta muiden tehtäviensä ohessa, mutta toteutuessaan direktiivin edellyttämistä tehtävistä suoriutuminen edellyttää selkeää lisäresursointia.

17 artiklassa jäsenmaiden lainvalvontaviranomaisten edellytetään rekisteröivän kaikki rikosperusteisesti takavarikoitavat ampuma-aseet komission asetuksessa määriteltyjen vähimmäistietojen mukaisesti, sisältäen mahdollisesti aseesta otetut valokuvat. Kyseiset tiedot mukaan luettuna valokuvat on lisäksi mahdollisesti välitettävä Euroopan laajuiseen tietokantaan, jotta niitä voidaan käyttää laajemmin aserikostutkintaan ja unionin alueen aserikoksia koskevan tilannekuvan muodostamiseksi. Asiasta tullaan todennäköisesti valmistelemaan delegoitu asetus artiklan 19 asetuksenantovaltuuden perusteella, jossa tiedot edellytetään välitettäväksi eteenpäin esim. EUROPOL:in käyttöön.

Suomessa on takavarikoitu 1695 ampuma-asetta vuonna 2025, 1833 asetta vuonna 2024 ja 1648 asetta vuonna 2023, joten jo pelkästään näiden oikea kirjaaminen ja mahdollinen syöttäminen eteenpäin edellyttää lisäresursointia ainakin koulutukseen ja järjestelmien toiminnan varmistamiseen, mutta todennäköisesti myös itse toimintoon.

Lopuksi on huomattava, että direktiiviluonnos liittyy olennaisesti komission ampuma-aseita koskeviin vuosien 2020-2025 sekä 2026-2030 toimenpideohjelmiin, joissa aseasioita pyritään käsittelemään mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, huomioiden sekä sisämarkkinoiden toiminta että turvallisuusnäkökohdat.

Lisätietoja lausunnosta antaa asian valmistelija ylitarkastaja Ilmari Kosonen.

Jussi Kytösaari, Asehallintopäällikön sijainen ylitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 11.05.2026 klo 14:53. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Jakelu

Eduskunta, Hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisiylijohtaja Ilkka Koskimäki
Poliisijohtaja Sanna Heikinheimo
Lupahallintopäällikkö Hanna Piipponen
Poliisilakimies Visa Weckström
Ylitarkastaja Ilmari Kosonen

Poliisihallitus
Asehallinto
Konepajankatu 2, PL 50, 11101 Riihimäki
Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 783, poliisi.fi